



## A Kúria

**mint felülvizsgálati bíróság  
ítélete**

**Az ügy száma:** Pfv.IX.20.105/2019/7.

**A tanács tagjai:** Dr. Madarász Anna a tanács elnöke, Dr. Bleier Judit előadó bíró, Dr. Bajnok István bíró

**A felperes:** felperes neve (felperes címe)

**A felperes képviselője:** Dr. Dömös Erzsébet ügyvéd (fél címe 1)

**Az alperes:** alperes neve (alperes címe)

**Az alperes képviselője:** Dr. Szász Anita Ügyvédi Iroda (ügyintéző:  
Dr. Szász Anita ügyvéd)

**A per tárgya:** kártérítés megfizetése

**A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:** felperes, alperes

**A másodfokú bíróság neve és a határozat száma:** Fővárosi Törvényszék  
56.Pf.631.415/2018/5.

**Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:** Pesti Központi  
Kerületi Bíróság 7.P.53.807/2015/84.

**Rendelkező rész**

- A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott részét hatályában fenntartja. A felülvizsgálati eljárással felmerült költségeiket a felek maguk kötelesek viselni.
- Kötelezi a felperest és az alperest, hogy az államnak külön felhívásra fizessenek meg személyenként 214.100 (kétszáztizennégyezer-száz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

**Indokolás**

**A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás**

- [1] forgalmi rendszámú személygépkocsi (a továbbiakban: gépjármű) az alperesnél rendelkezett kötelező felelősségbiztosítással. A felperes a gépjármű utasaként 2013. június 2-án balesetet szenvedett, amelynek következtében kórházi ápolásra és egy évig részleges gondozásra szorult. A háztartási munkákat 2014 februárjáig egyáltalán nem volt képes ellátni, 2014 márciusáig tömegközlekedéssel nem tudott utazni, és a nehezebb háztartási munkák végzésénél azóta is segítségre van szüksége. A káreseménnyel összefüggésben maradandó fogyatékossga, súlyos egészségromlása keletkezett, egészségkárosodása 21%, míg a munkaképesség-csökkenése 26%.
- [2] A felperes tanítónóként dolgozott, akit a 2013/2014. évi tanév

előkészítésekor az iskolájának főigazgatója 2013 tavaszán megbízta a következő tanév 1.a. osztályának osztályfőnöki teendőivel. A balesetet követően azonban az osztályfőnöki munkával járó feladatok elvégzésére egészségromlása miatt már nem volt alkalmas, ilyen megbízást a továbbiakban nem kapott, megváltozott képességeinek (emlékezeti és magasabb szintű tervezési gondolkodás problémával járó maradványtünetek) leginkább a napközis tanítási/tanári munka felelt meg.

### **A kereseti kérelem és az alperes védekezése**

- [3] A felperes a közlekedési balesettel okozati összefüggésben bekövetkezett vagyoni és nem vagyoni kárainak megtérítése iránt indított keresetet az alperessel mint a kárt okozó gépjármű felelősségbiztosítójával szemben. Kereseti kérelme - egyebek mellett - 2017. május 1. napjától havi 11.750 forint osztályfőnöki pótlék mint elmaradt vagyoni előny, valamint 6.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és járuléкаи megfizetésére irányult.
- [4] Az alperes az érdemi ellenkérelmében nem ismerte el, hogy a felperest az általa követelt osztályfőnöki pótléknak megfelelő összegű vagyoni hátrány érte, míg a nem vagyoni kártérítés iránti követelést az 1.000.000 forintot meghaladó részében vitatta. Álláspontja szerint a peren kívül megtérített 2.000.000 forint és a kifizetni vállalt további 1.000.000 forint nem vagyoni kártérítés arányban áll a felperest ért sérelemmel.
- [5] A felek között vita volt a felperes közrehatásának arányát illetően, azonban végül megegyeztek a felperes 10%-os „közrehatásában”.

### **Az első- és másodfokú ítélet**

- [6] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 5.154.958 forintot és ennek késedelmi kamatát, valamint 2017. november 1-jétől 20.750 forint/hó járadékot és 388.001 forint perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 130.429 forint ügyvédi munkadíjat és 63.207 forint perköltséget, továbbá az ítélet jogerőre emelkedését követően az állam javára a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatalának külön felhívásra 26.405 forintot. Kötelezte az alperest, hogy az ítélet jogerőre emelkedését követően a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatalának külön felhívásra fizessen meg 79.216 forintot. A le nem rótt illetékről akként rendelkezett, hogy abból 123.240 forintot a felperes, 324.237 forintot az alperes köteles felhívásra az állam javára megfizetni.
- [7] A marasztalás tőkeösszegéből 356.133 forint volt a lejárt osztályfőnöki pótlék összege és 4.000.000 forint a nem vagyoni kártérítés.

- [8] Az elsőfokú bíróság a perben kirendelt orvosszakértő véleménye alapján megállapította, hogy a felperesnek a káreseménnyel okozati összefüggésben maradandó fogyatékosága, súlyos egészségromlása keletkezett, amely 21% egészségkárosodásnak és 26% munkaképesség csökkenésnek feleltethető meg.
- [9] Indokai szerint a felperes a közlekedési baleset után az osztályfőnöki megbízását nem tudta teljesíteni. A tanítói munkakört el tudja látni, de a baleset miatt bekövetkezett agykárosodásával összefüggésben osztályfőnökként a továbbiakban már nem dolgozhat. Erre tekintettel a felperes 10% arányú közrehatásának figyelembevételével 2013. június 1-jétől 2017. október 31-ig 356.133 forint lejárt összegű, míg 2017. november 1-től 11.750 forint havi járadék megfizetésére kötelezte az alperest.
- [10] Az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy a nem vagyoni kártérítésre a kármegosztás nem terjed ki. A sérülések miatti fizikai megterhelés, a látható esztétikai sérülések, a hosszan tartó rehabilitáció, az egyéves kómas állapot és a mélyaltatás miatti emlékezetzavar, továbbá a figyelem és az összpontosítás részleges hiánya a felperes munkavégzését megnehezítik, amelyek befolyásolják az öltözködési szokásait és a szabadidő eltöltésének lehetőségeit is. Életvitele megváltozott, önálló háztartás vezetésére nem képes, kisegítőre szorul. Mindezeket együttesen értékelve arra a meggyőződésre jutott, hogy a már megfizetett 2.000.000 forint nem vagyoni kártérítésen felül a felperes sérelmeinek kompenzálására további 4.000.000 forint nem vagyoni kártérítés alkalmas.
- [11] A perköltséget a felperes 75% arányú pervesztességére tekintettel állapította meg.
- [12] A másodfokú bíróság a jogerős ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezései közül a marasztalás tőkeösszegét 5.101.783 forintra és a 2017. november 1-től fizetendő járadék összegét havi 9.000 forintra leszállította. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kötelezte az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 118.065 forint másodfokú perköltséget. A le nem rótt fellebbezési illetékről úgy rendelkezett, hogy 175.550 forintot a felperes, 228.750 forintot az alperes köteles az államnak külön felhívásra megfizetni.
- [13] A marasztalási összeg leszállítása a 2015. szeptember 15-ei esedékességgel megítélt lejárt 332.633 forint és 2017. november 1-jétől havonta esedékes 11.750 forint osztályfőnöki pótlékot érintette.
- [14] A másodfokú bíróság álláspontja szerint 2017. augusztus 31-ig indokolt volt az osztályfőnöki pótlék mint elmaradt vagyoni előny iránti kártérítési követelés. A felperes életkorára és az életpályájára figyelemmel azonban azt nem bizonyította, hogy valóban új osztályt kapott volna az érintett időszakra szóló megbízásának lejártával, ezért járadékigénye ezt követően már nem volt alapos, így a másodfokú bíróság a lejárt járadékot 23.500

forinttal csökkentette, míg a továbbiakat (havi 11.750 forint összegben) elutasította.

- [15] A nem vagyoni kártérítés tekintetében rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság nem volt figyelemmel a felperes közrehatására, ezzel szemben nem mérlegelte kellő súllyal, hogy a pályája megtört, elvesztette osztályfőnöki megbízatását, amelynek jövőbeli esélye jelentősen csökkent. Mindezek együttes értékelésével arra a meggyőződésre jutott, hogy az elsőfokú bíróság által megítélt összeg arányban állt a sérelem súlyával.

#### **A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem**

- [16] A felperes felülvizsgálati kérelmében kérte, hogy a Kúria helyezze hatályon kívül a jogerős ítéletet és az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatásával kötelezze az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 2017. szeptember 1-től 2026. június 30-ig havi 11.750 forint járadékot, valamint további 2.000.000 forint nem vagyoni kártérítést.
- [17] Állítása szerint a jogerős ítélet a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 253. § (3) bekezdésébe ütközik, mert az alperes a fellebbezésében a havi járadék összegét, és nem a jogalapját illetve időtartamát kifogásolta, így azt sem, hogy a felperes 2017 szeptemberétől ismételten osztályfőnök lehetett volna.
- [18] A jogerős ítélet nem felel meg a régi Pp. 206. § (1) bekezdésének sem. A nem vagyoni kártérítésnél nem mérlegelte a maradandó fizikai elváltozást, az esztétikai hátrányt, a hosszan tartó kómas állapotot és az agysérülés visszafordíthatatlan következményeit, az egzisztenciális hátrányokat, a szabadidő eltöltésének korlátait, valamint az életminőséget minden területen rontó további hátrányokat. Ezeket a tényeket az okirati bizonyítékok alátámasztják. A megítélt összeg nem kompenzálja a felperes sérelmeit, és a fellebbezésben kért 2.000.000 forint nem feleltethető meg a 10%-os közrehatás arányának.
- [19] A munkáltatói igazolás értelmében a felperes nem láthatta el az osztályfőnöki feladatát, és az orvosi iratok alátámasztják, hogy arra a jövőben sem lesz alkalmas. Nincs adat arra, hogy megbízása csak egyszeri lehetett volna. A másodfokú bíróság iratellenesen állapította meg, hogy a felperes nem lett volna osztályfőnök, ha nem éri baleset. A felperes tanítói pályája megalapozta, hogy hosszú távon képes lett volna ellátni a feladatot, és semmilyen körülmény nem utal arra, hogy 2017 szeptemberétől ne lett volna osztályfőnök. Ilyen irányú fellebbezési tényállítása nem volt az alperesnek.
- [20] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme - annak tartalma szerint - a jogerős ítélet felperes felülvizsgálati kérelmével érintett részeinek hatályában történő fenntartására irányult.
- [21] Csatlakozó felülvizsgálati kérelmében - annak tartalma szerint -

kérte, hogy a Kúria az jogerős ítélet hatályon kívül helyezésével az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, és az alperes által fizetendő nem vagyoni kártérítés összegét 2.000.000 forintra szállítsa le, továbbá a keresetvesztesség alapján előterjesztett kereseti részt (osztályfőnöki pótlék) utasítsa el.

- [22] Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a régi Pp. 206. § (1) bekezdését, mert a másodfokú bíróság nem vette figyelembe az orvosszakértői véleményt, amikor úgy ítélte meg, hogy a felperes 2017. augusztus 30-ig nem volt képes ellátni az osztályfőnöki megbízását, és szakkérdésben foglalt állást. Idézte a kirendelt igazságügyi orvosszakértő véleményének egyes részeit, és előadta, hogy a felperes jelenleg is tanít, a baleset időszakában első osztályt kapott volna. A felperesnek fokozott betegségtudata van, és nem bizonyított, hogy az igazgató miért nem nevezte ki többet, mert a szakvélemény szerint alkalmas az osztályfőnöki feladatok ellátására. A másodfokú bíróság nem indokolta, hogy ezt miért nem vette figyelembe. A felperes csak annyit igazolt, hogy a balesetet követően nem volt osztályfőnök, és emiatt keresetvesztessége keletkezett, de azt nem bizonyította, ez a baleset miatt történt.
- [23] A jogerős ítélet indokolása nem tartalmazza, hogy miért 6.000.000 forint alkalmas a felperes sérelmeinek orvoslására. A bizonyítékokat nem értékelte kellő súllyal, és nem a maguk összességében vizsgálta. Eljárása sérti a régi Pp. 206. § (1) bekezdését. Értékelnie kellett volna a felperes 10%-os közrehatását. A felperes továbbra is ellátta a baleset előtti munkáját, korábbi szabadidő tevékenységét nem kellett feladni, a háztartását nagy részben el tudja látni, jelentős életmódváltozás nem következett be. A másodfokú bíróság nem vette figyelembe a hasonló tényállású ügyekben hozott ítéleteket, a káreseménykor fennálló ár- és értékviszonyokat, és azt sem, hogy a felperes a kárenyhítési kötelezettségének nem tett eleget, emellett a felperes hátrányait túlértékelte.
- [24] Kifogásolta a megállapított perköltség összegét is, amely állítása szerint eltúlzott. Kérte, hogy a Kúria a régi Pp. 81. § (1) bekezdése alapján határozza meg a perköltséget.

#### **A Kúria döntése és jogi indokai**

- [25] Az elsőfokú ítéletnek az alperest 2.000.000 forint nem vagyoni kártérítésben, 32.175 forint gondozási díjban, 71.800 forint háztartási kisegítői költségben 59.000 forint élelemfeljavításban, 25.500 forint közlekedési többletköltségben és 2017. november 1-től 9.000 forint járadékban marasztaló rendelkezése fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett, míg a felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati kérelem a jogerős ítéletnek a gondozási, háztartási kisegítői, élelemfeljavítási, közlekedési és rezsi többletköltséget érintő részeit nem érintette, ezért a Kúria régi Pp. 275. § (2) bekezdésének megfelelően a jogerős ítéletnek kizárólag az osztályfőnöki pótlék alapján érvényesített vagyoni kártérítésre,

valamint a 2 millió forintot meghaladó nem vagyoni kártérítésre vonatkozó rendelkezéseit vizsgálta felül.

- [26] A felperes felülvizsgálati és az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelme nem alapos.
- [27] A régi Pp. 253. § (3) bekezdése szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét csak a fellebbezési (csatlakozó fellebbezési) kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között (247. §) változtathatja meg, e korlátok között azonban a perben érvényesített jog, illetőleg az azzal szemben felhozott védekezés alapjául szolgáló olyan kérdésekben is határozhat, amelyekben az elsőfokú bíróság nem tárgyalta, illetőleg nem határozott. Az alperes fellebbezési kérelme az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására, és - egyebek mellett - a kieső osztályfőnöki pótlékon (elmaradt vagyoni előny) alapuló keresetrész teljes elutasítására irányult. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének a régi Pp. 253. § (2) bekezdése alapján történő részbeni megváltoztatásával ennek a kérelemnek a korlátai között hozta meg a jogerős döntését, amelyen nem terjeszkedett túl. Az alperes teljes egészében vitatta az elmaradt vagyoni előny alapjául szolgáló tényeket, így azt is, hogy a felperes az első négy évre igényt tarthat az osztályfőnöki pótlékokra. A másodfokú bíróság a kereseti kérelem keretei között, de az alperes érdemi ellenkérelmére és a fellebbezési kérelmére tekintettel jutott arra a meggyőződésre, hogy a felperest kizárólag egy meghatározott időtartamon belül illeti meg a jogosultság az alperessel szemben az elmaradt osztályfőnöki pótlék kártérítésként történő követelésére.
- [28] Mindezek alapján a felperes alaptalanul kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság a döntésének meghozatalánál túlterjeszkedett az alperes fellebbezésén, ezért a jogerős ítélet a régi Pp. 253. § (3) bekezdését nem sérti.
- [29] A jogerős ítéletnek az osztályfőnöki pótlék alapján követelt vagyoni kártérítésre és a nem vagyoni kártérítésre vonatkozó rendelkezéseit a felperes és az alperes is azért támadta, mert álláspontjuk szerint a másodfokú bíróság döntése nem felel meg a régi Pp. 206. § (1) bekezdésének.
- [30] A régi Pp. 206. § (1) bekezdése szerint a bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak az egybevetése alapján állapítja meg, a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli, és meggyőződése szerint bírálja el.
- [31] A bizonyítékok értékelésénél csak abban az esetben valósulhat meg jogszabálysértés, ha a jogerős ítélet alapjául megállapított tényállás ellentmondásban áll a szolgáltatott bizonyítékokkal, illetőleg a bíróság a bizonyítékok egybevetésénél és értékelésénél okszerűtlen, logikai ellentmondást tartalmazó következtetésre jutott. A másodfokú bíróság mérlegelési tevékenysége azonban a régi Pp. 206. § (1) bekezdésében előírt szempontoknak megfelelt, mert a felek előadását, és a bizonyítékokat összességében vette figyelembe, amelyek együttes értékelésével levont következtetéseit



ellentmondásoktól mentesen, logikusan megindokolta.

- [32] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletben foglalt tényállással egyetértett, csupán az elmaradt osztályfőnöki pótlék alapjául szolgáló tények egy része tekintetében tért el annak megállapításaitól. A felperes felülvizsgálati kérelmében írtakkal szemben az abban kiemelt valamennyi hátrányt (az átélt traumát, a maradandó egészségromlást és annak a felperes további életvitelét érintő következményeit) értékelte, és az alperes érvelésével szemben a tényállás részévé tette a felek által közösen elfogadott „10% felperesi közrehatást” is. A bizonyítékok értékelése ellentmondást nem tartalmazott, így az okszerű mérlegelés eredményeképpen megállapított tényállás felülmérlegelésére a felülvizsgálati és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem alapján sem a vagyoni, sem a nem vagyoni kártérítés tekintetében nem volt jogszabályi lehetőség.
- [33] A felülvizsgálati kérelemben elő kell adni a jogszabálysértést, a megsértett jogszabályhelyet, továbbá azt, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kéri [régi Pp. 272. § (2) bekezdés], és a jogerős ítélet csak a felülvizsgálati kérelemnek a jogszabályban előírt tartalmi keretei között vizsgálható felül. Erre tekintettel a felülvizsgálat a jogerős ítélettel szembeni olyan rendkívüli jogorvoslat, amelynél a jogszabály által előírt tartalmi feltételek megjelölése és azok egymásra épülő kifejtése nélkül a kérelem érdemben nem bírálható el. Az anyagi vagy eljárásjogi jogszabálysértésnek, valamint az annak alapjául előadott és azzal összefüggő indokok tartalmi kifejtésének ellentmondások nélkül és hiánytalanul kell meghatározni a jogerős ítélet felülbírálható részét.
- [34] Az ítéletnek a régi Pp. 206. § (1) bekezdése alkalmazásával érintett része a jogi következtetés alapjául szolgáló joghatást keletkeztető tények megállapítása, ezért a régi Pp. 206. § (1) bekezdése szerint megállapított tényállásból levont jogi következtetés alapjául szolgáló eljárási és anyagi jogszabályok alkalmazása már nem a bizonyítékoknak a tényállás megállapításához szükséges értékelését érinti. Mindezekből következik, hogy a jogerős ítéletnek a felperest ért hátrányok alapján levont jogi következtetései csak a jogsértés alapjául szolgáló anyagi jogi szabály megjelölése esetén vizsgálhatóak.
- [35] A felek a felperest ért sérelem kompenzálására hivatott nem vagyoni kártérítés megállapításának szempontjait is sérelmezték, azonban a kártérítési jogviszonyra irányadó olyan anyagi jogi szabályt nem jelöltek meg, amelynek alkalmazásával a Kúria az elszenvedett hátrányok alapján megítélhető nem vagyoni kártérítés mértékét felülvizsgálhatná, így a kérelmek hiányos tartalma miatt annak érdemi elbírálása a régi Pp. 272. § (2) bekezdése értelmében eljárási akadályba ütközött.
- [36] Az alperesnek a szakértői vélemény bizonyító erejével kapcsolatos kifogásai ugyancsak nem értékelhetőek, mert a csatlakozó felülvizsgálati kérelem a régi Pp. 206. § (1) bekezdése mellett nem

jelölte meg a régi Pp.-nek a bizonyításra vonatkozó olyan rendelkezését, amely kifejezetten a szakértői vélemény szükségességéről és annak eljárási szabályairól rendelkezik. Ennek hiányában az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmének a kirendelt szakértő véleményének és a tanúként kihallgatott – kifejezetten a kognitív képességek vizsgálatának és diagnosztizálásának kompetenciájával rendelkező – neuropszichológus vallomásának együttes értékelését sérelmező részei eleve nem alkalmasak a másodfokú bíróság okszerű mérlegelésén alapuló tényállás felülmérlegelésére.

- [37] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében az indokok kifejtése nélkül csak általános kifogást fogalmazott meg a jogerős ítéletnek a perköltséget érintő rendelkezéseivel szemben, azonban nem jelölte meg a megállapított perköltség eltúlzottnak tartott mértéke helyett az általa indokoltnak tartott összeget sem, ezért a csatlakozó felülvizsgálati kérelemnek ez a része a régi Pp. 272. § (2) bekezdése értelmében érdemben ugyancsak nem vizsgálható.
- [38] A kifejtett indokok alapján a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben és a csatlakozó felülvizsgálati kérelemben meghatározott okok miatt nem jogszabálysértő, ezért a régi Pp. 275. § (3) bekezdése értelmében hatályában fenntartotta.

## **Záró rész**

- [39] A felek pernyertessége és pervesztesége között számottevő különbség nem volt, így az ügyvédi munkadíjban felmerült felülvizsgálati eljárási költségeiket a régi Pp. 81. § (1) bekezdése alapján maguk kötelesek viselni. A felülvizsgálati eljárás tárgyának értéke személyenként 2.000.000 forint, valamint havi 11.750 forint járadékra figyelemmel a régi Pp. 24. § (2) bekezdés a) pontja szerint számításba vett 141.000 forint, amelynek megfelelően az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdésében szabályozott mértékű állam által előlegezett felülvizsgálati eljárási illetéket a felek a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján kötelesek az államnak megfizetni.
- [40] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el.
- [41] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a régi Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

Budapest, 2020. április 9.

Dr. Madarász Anna s.k. a tanács elnöke, Dr. Bleier Judit s.k. előadó bíró, Dr. Bajnok István s.k. bíró